

Nr 11 1958
40 ÅRG.

UPPLAGA 13.600 EX.

BRANDKÅRS- tidsskrift

ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÄRERNAS RIKSFÖRBUND

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: ANDERS EKBERG

JAKOBSGATAN 14, STOCKHOLM C - TELEFON 21 36 06 - POSTGIROKONTO NR 4870

Flyg- och/eller tornbevakning mot skogsbränder?

Som bekant finns här i landet en kedja på omkring 300 brandtorn som ingår i riksnätet, plus ytterligare ett mindre antal andra, som icke ingår i detta nät. Före 1947 rapporterade riksnätet 18,5 % av skogsbränderna före andra rapportörer. Från 1947 till 1957 har tornen i genomsnitt "förstrapperat" 6,9 % under mera normala år, 11 % under torråren 1947, 1949 och 1955, då med hänsyn till den större brandrisken ett större antal torn än vanligt var bemannade. 1957 har de från tornen först-rapporterade bränderna gått ned till 1,7 %. Härvid har man emellertid att ta hänsyn till att under de senaste åren flygbevakning i stället för tornbevakning försöksvis ordnats i några län, 4 under 1957, 5 under 1958.

Även när tornen icke är bemannade, blir de fasta kostnaderna för underhåll och ombyggnader relativt betydande — under 1957 t. ex. c:a 70.000:— kr. Ett bibehållande och erforderlig upprustning av hela det nuvarande antalet brandtorn kan f. ö. för en kommande 5-årsperiod beräknas erfordra c:a 150.000:— kr. pr år. Skillnaden mellan tornens utnyttjande och effektivitet är emellertid mycket stor norr resp. söder om en linje Karlstad—Gävle. Sedan 1947 har i genomsnitt ett 30-tal % av bränderna först upptäckts från tornen i norr mot knappt 1,5 % i söder. För 1957 är motsvarande siffror c:a 12 % för de län i norr, som hade tornbevakning, och 0,3 % i söder. Flyget upptäckte 1957 i norr också ungefär 12 %, men dock endast 2 % först, i söder utan särskild flygbevakning 0,6 % först.

De senaste, mycket fuktiga åren, med bränderna huvudsakligen koncentrerade till våren, har emellertid varit ganska olämpliga för en jämförelse mellan effektiviteten hos flyg- och tornbevakning. Under 1957 inträffade t. ex. i Gävleborgs län 2/3 av bränderna innan flygbevakningen kom igång. Det bör givetvis vara under år med minst normal, företrädesvis mer än normal brandrisk som flyg och torn kan göra sig gällande och en verklig jämförelse komma till stånd.

I USA och Canada har man emellertid betydligt långvarigare erfarenhet av flygbevakning jämförd med tornbevakning än här, nämligen sedan c:a 35 år. Under de bägge första årtiondena kom man emellertid där att i första hand inrikta sig på brandbekämpning från luften. På grund av topografiska förhållanden, låg genomsnittlig fuktighet o. s. v. arbetar skogsbrandbekämpningen där otvivelaktigt under betydligt ogynnsammare förhållanden än här, och man har därför kommit att utnyttja flyg på olika sätt och i relativt stor utsträckning, så att skogsbrandskyddet där har en relativt stor luftflotta att operera med. Man släpper t. ex. ned automatiska sirener för markering och lokalisering av svårtillgängliga brandplatser. Man tar fotografier från luften. Man söker hålla nere en brand på tillbudsstadiet till dess släckningsmanskap hinner anlända genom spruta och tank från helikopter, genom att släppa ned vattenbomber (pappers- eller plastpåsar, eventuellt fyllda med borax-gröt i proportionerna 1/3 calciumborat, 2/3 vatten) från plan, eller

vatten från en 450-liters tank på vardera pontonen av hydroplan. När hydroplanet går ned på vattnet, kan tankarna manövreras och fyllas från förarsätet på 10 sekunder och planet vara i luften om ytterligare 10 sekunder. Tippningen av vattnet manövreras också från förarsätet (se bild). Med flyg transporteras både folk och materiel, även tyngre sådan, för första insats på mera svårtillgängliga platser. Man har enligt uppgift gjort lyckade försök med slangutläggning från helikopter, och sist men icke minst har ledningen nytta av flygets rekognosering för planläggningen av brandbekämpningen.

Vad bevakningen medelst flyg beträffar, så är emellertid dennas effektivitet i särskilt hög grad beroende av oavbrutna kommunikationsmöjligheter mark—flyg—mark. Den kom därför först igång i större skala för ett 15-tal år sedan och utvecklingen har därefter gått relativt parallellt med radioförbindelsernas.

Hydroplan med vattentankar på pontonerna.

För oss är det i första hand bevakningen från flyg, som kan vara av intresse, och meningarna är som bekant ganska delade om dess effektivitet. Det kan därför vara värdefullt att taga del av erfarenheterna från Ontario, Canada. Ontario och Sverige är väl jämförbara beträffande storlek, befolkning och dess fördelning, läge i förhållande till havet, klimat, skogsareal och dess fördelning, topografi o. s. v. Man har ungefär lika många brandtorn som i Sverige, och med dessa upptäcker man ungefär samma procent av bränderna som i våra skogslän i norr: c:a 1/3 av bränderna. Man lägger emellertid ner c:a 50 milj. kronor pr år på skogsbrandskyddet och har nu bl. a. för det samma en flottilj om 36 moderna hydroplan, vilka under 1958 samtliga utrustas med pontonvattentankar. Med detta flyg upptäcker man

ungefär hälften så många bränder som med tornen: med torn c:a 33 %, flyg c:a 17 %, sammanlagt 50 % av alla skogsbränder. Man anser icke, att vare sig flyg eller torn kan ersätta varandra, men väl att de kompletterat varandra, och att man genom erfarenheter och samordning skall kunna komma ännu längre beträffande upptäckt av bränderna på relativt tidigt och ofarligt stadium.

Man sammanfattar enligt en Technical Bulletin från Ontario Department of Lands and Forests för och nackdelar som följer.

Fördelar:

- 1) I varje tornbevakningssystem finns det alltid en del "blinda punkter", oåtkomliga för observation. Dessa kan kontrolleras från flyg.
- 2) Under riskperioder kan tornbevakningens effektivitet vara nedsatt på grund av rök eller eljest dålig sikt. Flyget kan då ha större möjligheter till observationer.
- 3) Flyget kan bäst lämna detaljerade rapporter om större bränder och flygbränder.
- 4) Flyget lämpar sig för bevakning under riskperioder före och efter tornbevakningssäsongen.
- 5) Under lågriskperioder kan flyget vakta medan tornpersonalen får behövlig ledighet.
- 6) Under åsk- och oväder kan flyget finkamma området medan tornen ännu lider av dålig sikt.
- 7) Med flyget kan man inte endast upptäcka, utan även släcka en brand medan den ännu befinner sig på tillbudsstadiet.
- 8) Under sin patrullering kan flyget utföra inte endast brandbevakning, utan samtidigt även andra observationer av värde för skogshandtering, jakt och fiske.
- 9) Flygfotografier kan lämna en utmärkt ledning för lokalisering samt bedömande av utbrednings- och bekämpningsmöjligheter.
- 10) Om ett torn temporärt sätts ur spel på grund av sjukdomsfall eller eljest, kan flyget supplera.
- 11) Även om en brand kan lokaliseras från ett torn, kan flyget ge bättre informationer beträffande bästa sättet att snabbt nå brandplatsen och bekämpa branden.

- 12) Inom vissa andra provinser i Canada har man ställt sig tveksam gentemot flygbevakningen på grund av kostnaden. I andra hyr man flyg. I Ontario har man en flygplanspark och är på grund av erfarenheterna beslutna att utnyttja den 100 % igt för bevakning och brandbekämpning samt att söka samordna torn- och flygbevakningen till största möjliga effektivitet.

Nackdelar:

- 1) Medan tornen kan ha en viss areal under kontinuerlig övervakning inskränker sig flygets övervakningsmöjligheter till de relativt korta moment, då man närmar sig, resp. befinner sig rakt över området i fråga. För en effektiv övervakning måste man därför räkna med upprepade överflygningar.
- 2) På grund av planet's snabba rörelse kan det vara svårt att iakttaga mycket svaga rökår.
- 3) Dimbankar eller eljest otjänligt väder kan förhindra en överflygning av visst område.
- 4) Flygbevakningen kan hindras, mer eller

mindre, på grund av mekaniska fel eller erforderlig tankning.

- 5) Flygbevakningen fordrar en viss specialträning och vana hos piloten för att bli effektiv.

Även om man också i Ontario medger, att det fortfarande kan finnas skeptiker, så har dock flygbevakningen där oavbrutet vunnit i betydelse, särskilt på senare år.

I USA gjorde man f. ö. under 1951 några systematiska jämförande prov mellan torn och flyg med användande av konstgjorda rökår. Resultaten var knappast fullt entydiga, men kan dock ha visst intresse. Det visade sig att i vissa situationer flyget kunde upptäcka ända till 40 % flera rökår än tornbevakningen. Detta gäller särskilt högt belägna rökår i bergig terräng, i praktiken motsvarande sådana platser där åskbränder är relativt vanliga. Sådana rökår är ofta svåra att upptäcka från torn mot den ljusa horisonten.

I allmänhet anser man även i USA, att tornen icke kan undvaras på särskilt kritiska platser, och att tornens effektivitet hänger på placeringen, flygets på planeringen.

B. Orre.

en Mercedes-Benz produkt

4-hjulsdrivet universalfordon

- • • för smidig utryckningstjänst
- på dåliga vägar • i terräng • och under svåra snöförhållanden

BRANDKÄRER

i ÖSTERSUND och HEBY
använder UNIMOG
som terränggående utryckningsvagn.

En av leveranserna till Kungliga Luftfartsstyrelsen — som valt UNIMOG för sin brandberedskap.

Begär att få veta mera om UNIMOG — specialprospekt med tekniska data och utrustningsdetaljer sändas gärna tillsammans med offert.

Ensamförsäljare för Mercedes-Benz
universalfordon

UNIMOG FÖRSÄLJNING AB

KRONBERGSGATAN 21 STOCKHOLM K
Telefon 54 09 25

Om flygplanet brinner . . .

Ur "Vindstruten", som utgives för Luftfartsverkets personal, saxes vi i nr 2/1958 nedanstående artikel om olika flygmateriel dess användning i flygplan samt egenskaper vid brand. Artikeln är författad av besiktningssingenjör U. Dabluquist.

För Luftfartsverkets personal, som mer eller mindre direkt är sysselsatt med flygplan, är det naturligt att endast förstrött kasta en blick efter den stolt förbidånande DC-7:an. De stora flygplanen har blivit tillförlitliga transportapparater, som med precision och regularitet förflytta människor och gods över stora avstånd. Man lägger inte längre märke till dem, och funderar inte över vad det egentligen är man ser. Även småflygplanens myggsurr lämna oss oberörda. Att de svärma omkring trafikledartornet på storstadens flygplats som myggor en skön sommarkväll, finna vi helt i sin ordning.

Det kan emellertid vara både intressant och nyttigt att veta lite om *hur* flygplanen äro byggda och av *vad*. Skulle t. ex. ett haveri inträffa och man på något sätt bli inblandad i räddningstjänsten, kan det ha den allra största betydelse att känna till vad som finnes innanför det ofta silverglänsande flygplansskalet, och vilka reaktioner man kan förvänta av de olika materialen vid en eventuell brand.

Aluminium

förekommer dels i ren form, dels i ett flertal olika legeringar med varierande benämningar, dural, plantal, etc. Gemensamt för dem alla är dess silvergrå utseende samt låga vikt. Materialets motståndsförmåga mot brand är dålig, smältpunkt c:a 600°, men det brinner inte. Hållfastheten varierar från låga värden för ren aluminium upp till nära stålets egenskaper för vissa moderna legeringar. Aluminium och dess legeringar är utan tvekan det vanligaste konstruktionsmaterialet och användes allmänt i flygplan. Följande detaljer äro så gott som undantagslöst av detta material å tyngre flygplan: Flygplankroppens och vingarnas ytplåtar, balkar, motorplåtar och luckor, profiler samt olika beslag. Även många mindre flygplan ha detta byggnadssätt.

Att bryta eller hugga sig igenom en flygplankropp av lättmetall någorlunda snabbt är svårt, och torde endast vara möjligt å ställen där grövre konstruktionsdetaljer ej finnes, samt om man har ordentliga verktyg. Yxa, metallsåg och kraftig plåtsax.

Magnesiumlegeringar,

elektron, downmetall m. fl. likna aluminiumlegeringarna till det yttre, men ha avvikande egenskaper. De äro betydligt lättare, men ha också mindre hållfasthet. Flygplanskonstruktörerna använda dessa materiel dels av viktskäl, dels av vissa tillverkningstekniska anledningar.

Landningshjul, vissa beslag i motorinfästningarna och stjärtpartiet samt motorers vevhus med luckor och kåpor bruka ofta bestå av magnesiumlegeringar.

Ur brandsynpunkt är materialet farligt, vilket bäst illustreras av att magnesium var huvudbeständsdelen i andra världskrigets brandbomber. I pulverform är materialet högggradigt explosivt, men i den fasta form det förekommer i flygplan är det ej lätt att antända. Väl antänt brinner det emellertid snabbt och med intensiv hetta.

Vattenbesprutning av brinnande magnesium inverkar ej dämpande på elden, utan medför i stället genom uppkommen vätgas, *risk för explosion*. Varje försök att släcka genom att förhindra syretillförsel, såsom med skum eller kolsyresläckare, är meningslöst. Brinnande mindre kvantiteter av materialet kan släckas med talk, järnspån eller stålsand. Större kvantiteter torde inte gå att släcka.

Beräffande landställshjulen finnes ytterligare en egenhet värd att nämna. Om ett flygplanhjul blir överhettat genom för hård bromsning, lagerfel e. dyl. måste stor försiktighet iakttagas. Risken för brand kan inte bedömas som stor, trots vanligen kraftig rökutveckling, men genom värmespanningar å hjulen kan det explodera. Mycket allvarliga olyckor har inträffat genom att överhettade hjul kylts ner med vatten eller kolsyresläckare och därvid exploderat. Detaljer från hjulet, bromsinsatsen eller navet har då med våldsamt kraft slungats bort, huvudsakligen i axiell riktning. Hjulet måste lämnas att svalna långsamt och flygplanet uppställas på en ofarlig plats.

Stål

användes i en hållfast legering till rör och detaljer i fackverkskonstruktioner, till landställ motorfundament samt motordetaljer. Av rostfritt stål göres bl. a. brandskotten mellan motorinstallationer och flygplankroppar. Bultar och påkända beslag göres även allmänt av stål. Stålets motståndskraft mot brand är god.

Trä

var tidigare ett vanligt material i alla flygplan, men finnes numera så gott som enbart å mindre flygplan.

Såväl massivt virke som större sammanfogade enheter finnes i konstruktionerna. Fanér, d. v. s. sammanlimmade tunna träskivor, användes allmänt till bl. a. beklädnad av kropp och vingar.

Träets egenskaper vid brand äro allmänt kända.

Att taga sig igenom en flygplanvägg, där grova träkonstruktioner förekomma, är svårt och fordrar ändamålsenliga verktyg. Lämpligen yxa och grov såg.

Flygplanduk

är linne- eller ibland bomullsduk, liknande vanlig lakansväv.

För att spänna väven, samt för att få en hållbar och jämn yta, behandlas duken med olika lacker. Dessa äro vanligen av cellulosatyp och mycket eldfarliga innan de torkat. Explosionsrisk föreligger under arbetsproceduren. Färdigbehandlad flygplanväv brinner även snabbt och är ganska lätt antändbar. Lacker, vilka reklameras som brandsäkra, har de senaste åren kommit i marknaden, men äro ännu mindre vanliga.

Flygplanväven är allmän å lätta flygplan av

fackverkskonstruktion samt utanpå fanérklädseln å träflygplan. På roder är flygplanduken vanlig å nära nog alla förekommande flygplantyper.

Plast

är vanlig i större kvantiteter endast i glasrutor samt i inredningsdetaljer. Glasrutorna äro tjocka och kraftiga på snabba och högtflygande flygplantyper. Materialet tål vanligen värme mycket dåligt och börjar deformeras redan vid c:a 150°, därefter smälter det. Plastmaterial som brinner torde knappast förekomma i flygplan.

Att hugga sig igenom en kraftig flygplanruta är tämligen svårt och fordrar tillgång till en lämplig yxa.

Ovanstående är de f. n. vanligaste byggnadsmaterialen för flygplan och dess allmänna egenskaper, som de framträda vid haverier.

Ett flygplan innehåller dock vanligen en hel mängd andra ämnen dessutom, som på skilda sätt kan påverka en uppkommen brand. Bensin, fotogen, syrgas, olika sorters oljor, elektriska ledningar, komprimerad luft och flygplanets eventuella last, kan nämnas.

En flygplansbrand är en allvarlig affär, och skall en uppkommen eld nedkämpas, fordras att specialutbildad personal snabbt ingriper. Rätt släckningsmedel skall användas, och eldhärden angripes just med den taktik som de rådande förhållandena påbjuda.

Som emellertid tidigare nämnts kan alla personer som tjänstgöra vid en flygplats kanske någon gång komma att aktivt deltaga i räddningstjänsten efter ett haveri. Det är därför önskvärt att kunskaper om räddningsutrustningen på platsen, dess användning och möjligheter, samt allmän kännedom om de aktuella flygplantyperna sprides."

Knappar, Möss- och Medlemsmärken

För Svenska Brandkärernas Riksförbund

C. C. Sporrang & Co.

Kungsgatan 17, Stockholm 7

Telefon 22 56 60

Branden vid L. J. Wingqvist fabriker

En förödande brand härjade lördagen den 5 juli i år L. J. Wingqvist fabriker i Fritsla — ett samhälle c:a 2,5 mil söder Borås. Det var de gamla fabriksbyggnaderna, den äldsta byggd 1874 i gråsten, som härjades svårt. Samtliga byggnader hade mellanbottnar av trä. Firman har tidigare hemsökts av "Röda hanen". I juli 1932 orsakade åskan en häftig eldsvåda i gamla ullspinneriet, vilket med maskiner och råvaror fullständigt ödelades. År 1947 eldhärjades stora lagermagasin, varvid skador för 975.000:— uppstod. Eldsorsaken var självantändning i råvaror.

(D), en 1-våningsbyggnad med skåddtak. Sedan glastaket sprungit sönder av värmeutvecklingen var appreturavdelningen på några minuter ett enda eldhav. Därefter spred sig elden med explosionsartad hastighet genom trummor och andra förbindelsegångar till hela det gamla fabrikskomplexet. Ångcentralen (A), som låg i anslutning till appreturavdelningen, hade 3 stora fönster (ej trådglas) vettande mot denna. Av värmen sprängdes fönstren och elden fick god näring i träpaneler och i 5.000 liter brännolja, som förvarades i 3 öppna dagtankar. Tankarna innehöll 4:ans eldningsolja och uppvärmdes med ånga.

Arbetare, som ännu ej lämnat fabriken, fick kasta allt de hade för händer och skyndsamt sätta sig i säkerhet. De, som befann sig i 2:a våningen, hann inte ens larma sina kamrater i våningen över. Dessa blev alltså inestängda av rök och eld, men många av dem lyckades treva sig ned för trapporna och ut i det fria. Atskilliga blev emellertid kvar däruppe, men lyckades i sista stund taga sig ned för de fasta järnstegarna.

Fritsla brandkår var först på platsen och fick jämte fabriken egen brandpersonal ta itu med släckningsarbetet. På grund av eldens explosionsartade spridning stod det emellertid snart klart, att de inte ensamma kunde bemästra den. Hjälp rekviderades kl. 11.13 från Borås brandkår, som kl. 11.35 kom till undsättning med 2 brandbilar och motorsprutor. Något senare kallades även Kinna brandkår.

Läget bedömdes så, att det som brann inte var mycket att göra åt, utan att man i stället fick inrikta sig på begränsning av branden. Särskilt starkt hotades två fabriksbyggnader (H, I) samt en byggnad (G) innehållande stora garnlager. Samtliga låg i anslutning till de gamla fabrikena. Ett par bostadshus (K) i närheten av brandplatsen utrymdes, när det såg som mest hotande ut. Kraftstationen, bomulls- och ullspinnerierna samt färgeriet låg en bit från brandplatsen och ansågs ej ligga i farozonen, då endast svag vind rådde vid tillfället.

Genom ett mycket energiskt arbete lyckades man rädda de starkt hotade fabriksbyggnaderna för ylle- och bomullsvävnader samt byggnaden med garnlager. Elden fick vid ett par till-

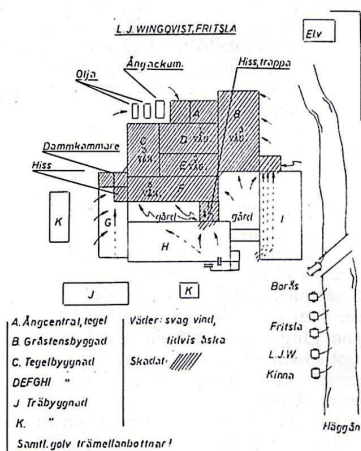

Bild 1.

Vid den senaste branden hade de anställda just avslutat arbetet och skulle börja sin semester. Man hade gjort rent och snyggt på avdelningarna inom de gamla fabrikena. De som slutade arbetet kl. 10.30 hade just hunnit lämna fabriken, då elden flammade upp som genom ett trollslag, och inom loppet av några minuter spred den sig över hela det gamla fabriksområdet.

Branden började i ruggeriet (C se bild 1) och spred sig snabbt till appreturavdelningen

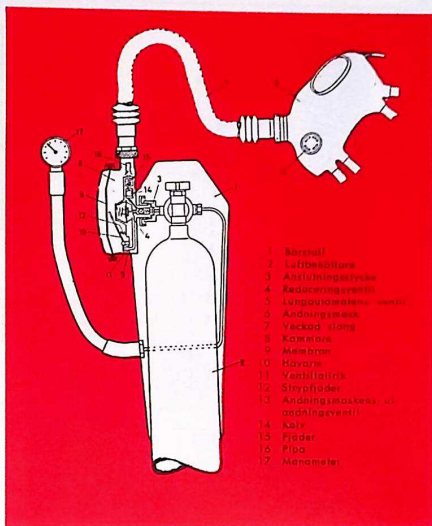
PA 51

andningsapparat

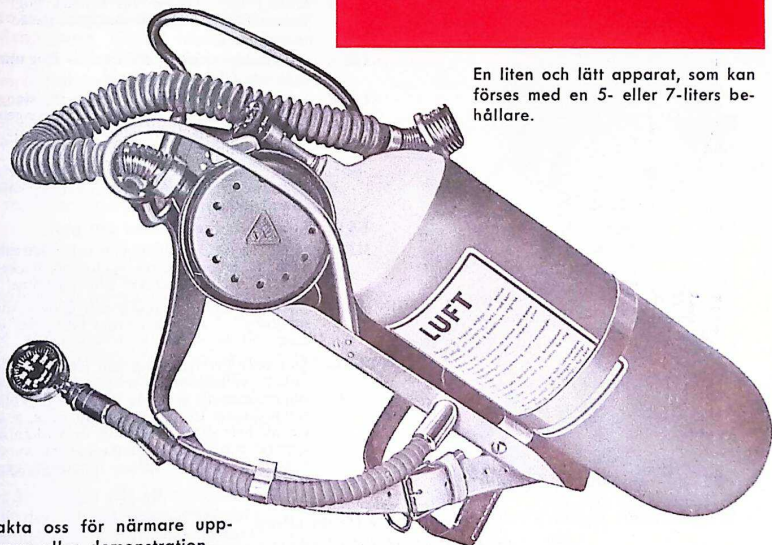
med akustisk återtågssignal, som ljuder, när lufttrycket kommit ner till 40 kg/cm² och tills luften är slut.

PA 51 är också försedd med synlig manometer, där man alltid har luftförrådet under kontroll.

Apparaten är avsedd som skydd mot rök och gaser, men kan även användas för dykning i vatten efter smärre omjusteringar.

En liten och lätt apparat, som kan förses med en 5- eller 7-liters behållare.

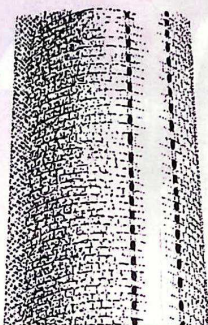
Kontakta oss för närmare upplysningar eller demonstration.

BICAPA
STOCKHOLM

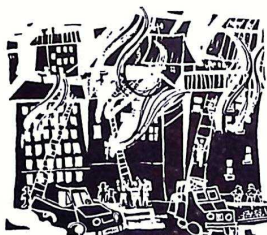
BIRGER CARLSON & Co AB

Kaptensgatan 6, Stockholm Ö
Telefon (växel): lokalsamtal 67 91 30, rikssamtal 62 49 56, 62 49 92

Nu finns den perfekta brandslangen!

Jonsereds
där tradition förenas med modern teknik

38
m/m

63
m/m

76
m/m

Nu är den här — den helsyntetiska, invändigt belagda brandslangen. Efter omfattande forskning och experiment har Jonsereds lyckats framställa en teryleneslang med plastbeläggning, som mer än motsvarar de krav nutida brandsläckningsteknik ställer på en brandslang. Jonsereds Teryleneslang, som finns i dimensionerna 38, 63 och 76 mm, **överträffar på alla punkter** Statens Brandinspektions och Kgl. Civilförsvarsstyrelsens fordringar på belagd slang. Summera egenskaperna — sedan väljer Ni Jonsereds Teryleneslang med garantimärket 2 blå ränder!

TÄT Absolut tät — även vid mycket högt tryck. Tryckhållfasthet för 38 mm garanterad till 45 kg/cm².

RÖTSÄKER Fullständigt okänslig för röta — kan utan risk ligga våt i bilar och förråd.

STARK Terylene i både varp och inslag ger slangen en hittills uppnådd styrka. Beläggningen kan bara med yttersta svårighet lossas från väven — ändå klibbar den inte.

OÖM Synnerligen tålig — slitaget blir obetydligt. Motståndskraftig mot kyla, värme, olja och akkumulatorsyra.

LÄTT 38 mm väger mindre än 250 g/m.

MJUK Mjuk och smidig i både vått och torrt tillstånd. Suger inte åt sig vatten — torkar mycket fort. Lätt att packa — kräver litet utrymme.

EKONOMISK Mycket lagringsbeständig och kräver minimal slangvård — således mycket billig per uttryckning.

LÄTT ATT LAGA Jonsereds Teryleneslang kan lätt lagas med utvändigt vulkanisering med samma vulkaniseringsutrustning som för linaeslang. Vulkaniseringsstid max. 15 min. och temp. max. +130° C. Omedelbart efter uttagning ur vulkaniseringsapparat bör den tillplattade delen av slangen upprundas och få kallna innan slangen hoprullas.

Auktoriserade återförsäljare:

Brissmans Brandredskap AB, Halmstad
AB Henrikssons Brandredskap, Stockholm - Göteborg - Malmö - Sundsvall - Jönköping
Odenius AB, Göteborg
AB Pumpindustri, Göteborg - Stockholm

Jonsereds Fabrikers Aktiebolag, Jonsered - Grundat 1833

Senast eldhärjade fabriken.

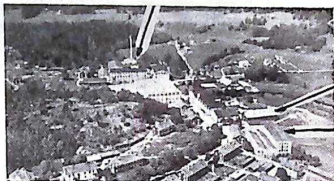

Bild 2.

fällen fäste i dessa byggnader, men med för-
enade krafter lyckades man kväva den.

Man fick tillräckligt med vatten från den
intillflytande Häggån och dessutom användes
två st. brandposter inom fabriksområdet. Fem
motorsprutor var i gång, uppställda vid ån, två
tillhörande Fritsla brandkår, två st. Borås
brandkår och en var fabriken egen. (Den se-
nare gick sönder efter några timmar och ersat-
tes med en motorspruta från Kinna brandkår.)
Under släckningsarbetet användes ca 1.900 m.
grovslang samt härtill smalslang vid efter-
släckningen. 20 strålar från motorsprutor och
3 från brandposter användes. Branden ansågs
vara under kontroll omkring kl. 15.00.

Vid branden totalförstördes appretur- och
dressavdelningarna, två vävsalar, spol- och solv-
salar samt tyglager. I ångcentralen blev det
plåtbeklädda trätaget helt spolerat. Pannor och
vissa maskiner har kunnat sättas istånd.

Brandorsak.

När vaktpersonalen efter arbetets slut gjorde
den sedvanliga inspektionen, kunde inget miss-
tänkt upptäckas i lokalerna. I ruggeriet, som
tillhör appreturavdelningen, samlas alltid en
hel del fint damm. Vid brandorsaksutredning-
en har framkommit att damm, som samlats på
en glödlampa har tänds och förorsakat branden,
vilken åstadkom skador för 4,5 milj. kr.

Erfarenheter.

Det är mycket lätt att vara efterklok och sä-
ga, att det ur brandskyddssynpunkt finns en
del att andraga beträffande vissa förhållanden
i samband med denna brand.

Invid den gamla fabriken (B) har man
byggt till den ena byggnaden efter den andra
i 3 våningar — med undantag av en 1-vånings-
byggnad med skäddtak (D), som låg mitt i

Lagermagasin, totalförstördes 1947.
Brandskada ca: 1 miljon kronor.

Gamla ullspinneriet ödelades full-
ständigt 1932.

hela samlingen. Vanliga fönster med träramar
fanns i gavlarna mot den lägre byggnaden.
Följden blev, att då elden bröt igenom skädd-
taket, även fönstren i de intilliggande byggnad-
erna sprängdes. Elden fick därigenom fäste i
de överliggande våningarna, vilket gjorde att
övertändning skedde så snabbt. Ligger — som
i detta fall — en lägre byggnad med skäddtak
omgiven av högre byggnader, måste man ha
klart för sig, vad som är att göra beträffande
brandskyddet. Här hade hela väggar — utan
fönster — varit på sin plats. Det fanns en del
trädglas i järnramar, men dessa förstördes ock-
så av värmen.

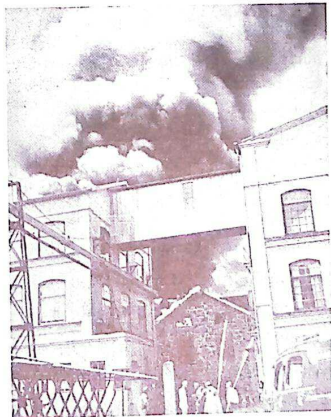

Bild 3.

I anslutning till ovanstående måste en or-
dentlig sektionering samt branddörrar vara ett
absolut krav. Här fanns inga branddörrar —

endast plåtbeslagna svängdörrar. Mellan övre och nedre delen av dörrarna var stora mellanrum, där elden lätt kunde komma fram och smitta närliggande lokaler. Luftdrag uppstår alltid vid eldsvåda och därigenom kom dörrar-

Bild 4. Två av maskinerna till höger var i bruk omkring den 15 augusti 1958.

na att delvis stå öppna. Några dörrar var låsta med hänglås, men spridningsrisken fanns ändå.

Inomhusbrandposter fanns i varje våning, men något släckningstryck fanns däremot inte

på vattnet. Ledningarna är nämligen kopplade till fabriakens egna vattenbehållare, belägna i övre delen av trapphuset i byggnad (H) — c:a 12 m. över markplanet ($= 1,2 \text{ kg/cm}^2$). Detta vatten användes inte bara till brandposterna utan även — och huvudsakligast — till apparaturavdelningen. Vattnet togs från ån och pumpas medelst 3 elpumpar till behållaren. För att höja trycket kan pumparna — enligt uppgift — seriekopplas. På ett mycket tidigt stadium av branden bröts elströmmen och någon användning av pumparna kunde man aldrig få. Hade däremot inomhusbrandposterna varit anslutna till samhällets vattenledningsnät, där trycket är c:a $5,5 \text{ kg/cm}^2$, hade man sluppit ifrån bekymret med pumparna och man hade haft ett bra tryck i samtliga våningar.

Ångcentralen hade med stor sannolikhet helt kunnat räddas, om ej fönstren mot den övriga fabriken funnits. Här om någonstans borde en sådan vägg vara utan fönster. Vidare borde oskyddade dagtankar ej få förekomma.

Gunnar Larsson.

Larmrocken B R A G E

numera välkänd, tillverkas på beställning för brandkårerna i de förekommande storlekarna.

Korta leveranstider på grund av att tillverkningen sker kontinuerligt under hela året. Avvikelser och ev. kompletteringar å plaggen utföras enl. Edra önskemål.

Larmbyxor av kommiss.

Tillverkningsprogrammet utökat med:

Uniformsbyxor av diagonal.

Kappor.

Reellt bemötande. — Låga priser.

Begär provplagg för påseende.

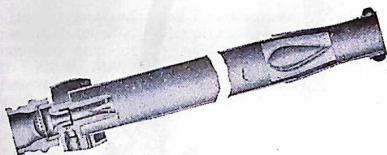
Brage Petterssons Klädesindustri

Hjalm. Bergmans v. 168, Örebro, tel. (019) 12 2148

FOAMITE

SKUMVÄTSKA och SKUMSTRÅLRÖR

Tvårsnitt av Foamite Skumstrålrör

OBS! den droppformade, pat. centrum-insatsen nära mynningen för ökad skumbildning och strållängd.

Tel. växel: 17 31 20

ger extra prima

SKUM

Begär offert!

Generalagenter i Sverige:

ODENIUS AKTIEBOLAG

Box 350

Göteborg 1

FRONTPUMPAR

för upp till 2600
lit/min vid 9 kg/cm²

Med avgasevakue-
ring, oljekylning och
synkroniserad kopp-
ling till motorn.

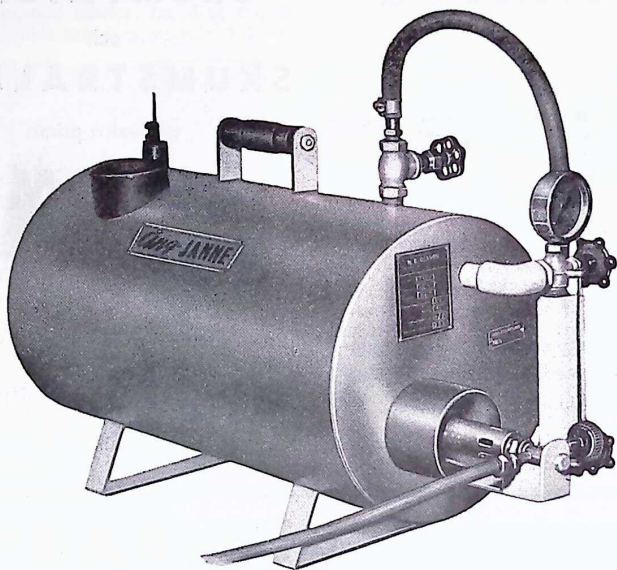
Kort leveranstid.

WILH. RUBERGS Fabriks-Aktiebolag

LÅNGBRO

Tel. Kristianstad

101 74 och 101 78

ÅNG-JANNE

är en bärbar högtrycksångpanna, som eldas med gäsol. Den är snabbt uppe i fullt tryck och har en kapacitet av 17 kg ånga/tim., vilket är tillräckligt för upptining av frusna brandslangar, brandposter, rörledningar, redskap m. m. Ångjanne är godkänd av yrkesinspektionen och undantagen från årligt besiktningstvång.

MASKINFIRMAN N. E. OLSSON

ERSTAGATAN 32 STOCKHOLM SÖ.

TEL.: 41 91 53, 41 04 56

Brandförsvarsmål i Regeringsrätten 1955

23. (Dnr 661/1955 Kom.-dep.)

Ang. föreläggande i fråga om användning av vinds-lägenhet.

Hos byggnadsnämnden i förutvarande Sävadalens municipalsamhälle, sedermera ingående i Partille kommun, anmälde byggnadsinspektören därstädes, att i ett E. Mathiasson och A. Karlsson tillhörigt, efter vederbörligt byggnadslov å tomten nr 13 i kv. Penninggräset i samhället uppfört 2-vånings bostads-hus av trä 2 å de till handlingarna angående byggnadslovet hörande ritningarna såsom torkrum och vävkammare angivna vindsutrymmen utan lov "om-disponerats" till bostadsrum och uthyrts. Efter att hava antecknat att för tomten gällande, av Kungl. Maj:t den 16/5 1947 fastställt stadsplan medgäve, att byggnad finge uppföras med högst 2 våningar men däremot icke att vind inreddes utöver detta våningstal, beslöt byggnadsnämnden vid samman-träde den 2/3 1951 ålägga ägarna till tomten vid vite av 1.000 kr, att inom 2 mån. från beslutets delfående hava återställt byggnaden i det skick, som den enligt av nämnden fastställda ritningar skulle hava, och att därefter icke låta nyttja vindsutrymme-na för bostadsändamål. Häröver anförde klagandena besvär hos länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. Sedan länsstyrelsen den 7/8 1953 fastställt ändring av stadsplanbestämmelserna för tomten, innebäran-de rätt till inredning av vinden intill 1/3 av dess yta, om byggnadsnämnden så prövide lämpligt, utlät sig länsstyrelsen; utslag den 18/4 1954: Klagandena ut-hyra ifrågavarande 2 till torkrum och vävkammare

avsedda rum till bostadsändamål. Det förändrade användnings sättet har möjliggjorts genom att de må-lat och tapetserat de båda rummen och tillika inmon-terat ett tvättställe på svalen utanför rummen. Något ytterligare byggnadsarbete synes icke ha vidtagits. Byggnadsnämndens lov erfordras jämlikt 76 §§ 1 mom. byggnadsstadgan för användning av byggnad eller del därav till väsentligt annat ändamål än det som finnes angivet å fastställt ritning. Byggnads-nämndens lov erfordras jämlikt 33 § i byggnads-ordningen för Sävadalens municipalsamhälle jämväl för anläggning eller ändring inom byggnad av led-ning för vatten och avlopp i den mån sådan åtgärd åsyftar att möjliggöra lokals användning till vissa ändamål. Klagandena hava icke utverkat byggnads-lov jämlikt nämnda bestämmelser. Länsstyrelsen prövar med ändring av klandrade beslutet skäligt ålägga klagandena såsom ägare till fastigheten vid vite av 1.000 kr, att dels vidtaga sådana åtgärder att hyresgästerna avflytta från vindsrummen senast den 1/7 1954, dels senast sistnämnda dag borttaga tvätt-stället å svalen. I de underdåniga besvärerna yrkade klagandena att den för vidtagande av de föreskrivna åtgärderna angivna tiden måtte förlängas, att vites-beloppet måtte sänkas samt att föreläggandet måtte givas envar av dem utan solidariskt ansvar. Rege-ringsrätten fann skäligt på det sätt ändra överkla-gade utslaget, att klagandena ålades vid vite av 500 kr, för envar av dem att före den 1/4 1956 hava borttagit tvättstället å svalen samt vidtagit på dem såsom fastighetsägare ankommande åtgärder till för-hindrande av att vindslokaler vidare användes för bostadsändamål.

Ärade Läsare!

Förnya nu omgående Er prenumeration på BRANDKÄRSTIDSKRIFT att gälla för år 1959 — såvida Ni inte redan tidigare antecknat Er för stående prenumeration. Glöm inte att prenumerationen i annat fall utgår med nästa nummer.

Även under år 1959 utkommer BRANDKÄRSTIDSKRIFT oförändrat med 12 nummer och prenumerationspriset är likaledes oförändrat, eller endast kr. 5: — vid *samtidig prenu-meration av minst 5 ex.*, annars kr. 7: — per ex.

Vi ha år efter år kunnat glädja oss åt att tidskriftens upplaga kraftigt ökat. Som vanligt riktar vi vid detta tillfälle en vädjan till Er, att *hjälpa oss med anskaffning av än fler pre-numeranter*. Ännu finns det många brandmän, som inte har BRANDKÄRSTIDSKRIFT.

För att såväl förutvarande som nyttillkomna prenumeranter skola erhålla tidskriften från det nya årets början är det emellertid nödvändigt att den prenumerationslista, som är bilagd detta nummer, insändes *snarast möjligt* och helst *före den 15 december*.

Adressen för prenumeration är: Jakobsgatan 14, Stockholm C. Postgiro 48 70.

Gamla och nya prenumeranter hälsas välkomna!

Vårt motto: *BRANDKÄRSTIDSKRIFT* åt varje brandstyrelseledamot och varje medlem av brandstyrkan!

REDAKTÖREN.

24. (Dnr 670/1955 Kom.-dep.)

Ang. föreläggande att borttaga byggnader.

Sedan till byggnadsnämnden i Lidköping anmäلت, att en å fastigheten stadsägna 913+914 i staden befintligt bostadsbyggnad utan byggnadslov om- och tillbyggs till industriell anläggning samt att i samband därmed vissa skul uppförts och för att eldfarlig olja anordnats å fastigheten, beslöt byggnadsnämnden vid sammanträde den 13/4 1950 förelägga ägaren av fastigheten, AB Mölna, vid vite av 1.000 kr. för envar styrelseledamot, som av beslutet erhållit del, att inom 1 mån. efter delgivningen hava återställt byggnaden och området däromkring i förut befintligt skick, såvda icke byggnadsnämnden dessförinnan efter vederbörlig ansökan beviljat byggnadslov för de vidtagna ändringarna och utbyggnaderna. Vid sammanträde den 11/5 1950 beslöt byggnadsnämnden — enär vid besiktning befunnits att tillbyggnaden vore olämplig för platsen och att byggnadens yttre efter tillbyggnaden icke fyllde skäligen anspråk på smak och prydlighet — att avslå en till nämnden ingiven ansökan om byggnadslov för tillbyggnaden samt att vidhålla sitt vid sammanträdet den 13/4 1950 meddelade beslut. Efter att hava anecknat att H. Lanner med sjuva Skandinaviska Anilinverken, Henry Lanner — vilken, enligt vad i målet blivit upplyst, förhörde ifrågavarande fastighet, av AB Mölna och med bolagets medgivande låtit utföra den tillbyggnad m. m. varom i målet vore fråga — hos byggnadsnämnden anhållit om tillstånd att under en tid av 1 till 1½ år få utnyttja de industrilokaler, som avsåges i byggnadsnämndens förenämnda båda beslut, beslöt nämnden vid sammanträde den 25/5 1950 att med hänsyn till de omständigheter, som angäves i ansökningen, medgiva anstånd till den 1/6 1951 med vidtagande av de åtgärder, som föreskrivits genom nämndens beslut den 13/4 1950, under villkor att vissa av brandbefehi i staden i skrivelse till nämnden den 10/5 1950 angivna arbeten ofördröjligen vidtoges. Tillika uttalade nämnden, att nämnden ansåge, att något ytterligare anstånd med de förelagda åtgärderna efter den 1/6 1951 icke kunde ifrågakomma, samt beslöt nämnden, att det skulle åligga ägaren av fastigheten, AB Mölna, att vid ett till 5.000 kr. förhöjt vite för envar av styrelseledamöterna, som av beslutet erhållit del, att till den 1/6 1951 hava återställt ifrågavarande byggnad i förut befintligt skick, borttagit de invid byggnaden uppförda träskjulen samt återställt området i snyggt och prydligt skick. Sedermera har byggnadsnämnden efter framställning från klaganden medgivit Skandinaviska Anilinverken och AB Mölna ytterligare anstånd, senast till den 1/7 1954, med vidtagandet av de åtgärder, som föreskrivits genom nämndens beslut den 25/5 1950. — Sedan klaganden hos byggnadsnämnden anhållit om förlängt anstånd till den 1/7 1955 med vidtagande av de av nämnden den 25/5 1950 föreskrivna åtgärderna, fann byggnadsnämnden vid sammanträde den 8/4 1954 ej skål bifalla framställningen. Länsstyrelsen i Stockholms län, där klaganden anförde besvär över sistnämnda beslut, utslag den 21/8 1954, fann besvären icke föranleda någon länsstyrelsens åtgärd. Regeringsrätten fann med hänsyn till omständigheterna i målet skäligt medgiva anstånd med vidtagandet av de i byggnadsnämndens beslut den 25/5 1950 omförmålda åtgärderna till den 1/1 1956.

25. (Dnr 671/1955 Kom.-dep.)

Ang. byggnadslov.

Hos byggnadsnämnden i Borås anhöll R. Josefsson om tillstånd att bibehålla ett å vinden till befintligt boningshus av trä å den klaganden tillhöriga fastigheten stadsägna 3235 A i staden utan byggnadslov inrett bostadsrum. Sedan stadsarkitekten i avgivet yttrande avstyrkt ansökningen samt stadsingenjören efter granskning av ärendet anmärkt att vinden vore inredd till mer än 1/3 av vindens yta, att gällande stadsplanebestämmelser icke medgäve inredning av vind och att fastigheten inginge i en icke rättsligen bestående tomt, fann byggnadsnämnden vid sammanträde den 30/12 1953 i anledning av vad sålunda anmärkts ansökningen icke kunna bifallas. Länsstyrelsen i Älvsborgs län, där klaganden häröver anförde besvär under yrkande att ifrågavarande vindrum måtte få bibehållas, resolution den 18/2 1955, fann ej skål bifalla besvären. I besvären hos Kungl. Maj:t yrkade klaganden att vindrummet måtte få bibehållas t. v. Regeringsrätten: ej ändring. Vidkommande klagandens talan, i vad den kunde anses innefatta ansökan om dispens, hemställde regeringsrätten, att Kungl. Maj:t måtte lämna densamma utan bifall. — Vid föredragning av målet i sistnämnda del inför Kungl. Maj:t i statsrådet den 9/12 1955 beslöts i enlighet med regeringsrättens hemställan.

Stig G. Holmberg.

Automatiskt Brandalarm A.-B.

SYSTEM TJEDER

Stockholm - Malmköping

AV FÖRSÄKRINGSBOLAGEN GODKÄND
ANLÄGGNINGSFIRMA I HÖGSTA
RABATTKLASS

MED AUTOMATISKT

BRANDALARM

kan liv och värden räddas

AUTOMATISKT BRANDALARM A.-B.

Huvudkontor och fabrik MALMKÖPING

Tel. 388 växel

Avd.-kontor Stockholm Tel. 32 08 88	Avd.-kontor Malmö Tel. 365 06	Service-Station Göteborg Tel. 46 31 39	Service-Station Norrköping Tel. 267 11
---	-------------------------------------	--	--

Upptining av frusen slang

När nu den kallare årstiden börjar närma sig kan det vara motiverat, att till denna tidnings läsare vidarebefordra resultatet av en del prov med upptining av frusen slang som gjordes vid Stockholms brandkår under vintern 1957—1958.

Under denna period inträffade i Stockholm tre större bränder, då för dessa breddgrader stark kyla rådde. Vid vardera av dessa bränder användes mellan 2.000 och 3.000 m slang. På grund av flera omständigheter kom stora slangpartier att bli liggande i kylan.

För upptining av slangen, så att den kunde vikas till hanterliga längder för transport till slangtvätten, försöktes flera mer eller mindre tidskrävande metoder. Den, som gav det snabbaste resultatet, utfördes på följande sätt.

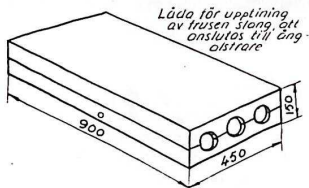

Bild 1.

Ånga från en ångalstrare leddes in i en "värmelåda", i vilken tre slangar samtidigt kunde uppvärmas på ca 90 cm:s längd. Varje slanglängd tinades på två à tre ställen. Lådan, vars utseende och dimensioner framgår av skissen, utfördes i två halvor av 10 m/m plywood. Som ångalstrare användes en mycket behändig och lättskött bärbar KP-gaseldad ångpanna

(tillverkad av Maskinfirman N. E. Olsson, Erstagatan 32, Stockholm) med följande data:

Vattenrymd: 15 lit.

Ångtryck: 1,5 atö.

Uppeldningstid (vid max vattenmängd): 10 min.

Avgiven ångmängd: 18 kg/tim.

Gasförbrukning: 2.000 g/tim (vid högsta belastning).

Vikt utan vatten och KP-gasbehållare: 18 kg.

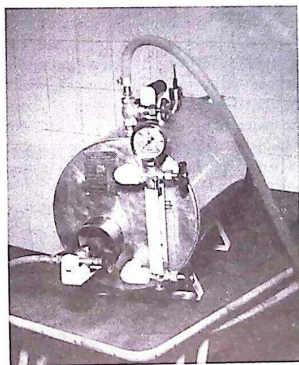

Bild 2.

Vid en yttertemperatur av -10 à -15° C upptinades tre stycken 63 m/m:s slangar på ca: 7 min.

Metoden kan utvecklas vidare, så att man förslagsvis "kör" två värmelådor samtidigt. Ångpannan är användbar för upptining av t ex brandposter och grenrör. CK

Statens Brandinspektion

Cirkulär nr 21

med anvisningar angående oljeeldningsanläggningar föreligger i en andra, omarbetad upplaga av september 1958.

I denna upplaga har oljeeldningsanläggningar i en- och tvåfamiljshus, radhus, kedjehus och liknande särskilt beaktats. Av intresse är även anvisningarna rörande isolering av cisterner.

Även avsnittet om oljecisterners konstruktion har ändrats.

Bemärkelsedagar

70 år.

15/12 Carlsson, J. And., f. d. brandchef, Leksand.

50 år.

14/12 Hjelm, G., brandmästare, Bollnäs.

24/12 Hellman, G., brandchef, Piteå.

28/12 Wendt, T., v. brandchef, Sandviken.

40 år.

16/12 Nilsson, A., v. brandchef, Hudiksvall.

Erfarenheter från bränder

Ur "Skånebränder" nr 1958: 1
saxa vi nedanstående:

Skorsten.

En bister dag i januari 1956 med 20 sek/m totalförstördes övervakningen och skadade underliggande våningar vid en häftig brand i ett skånstt slott.

Brandorsaken var en bristfällig skorsten.

Branden började vid yttertaket och där fann man vid undersökning en 60 cm långsgående spricka som var upptill 6 mm bred, och längre ned en annan spricka. Utmed vindsfönstret och endast en halv sten från karmen fanns en tredje spricka. När därtill kommer att träbjälkar hade upplag i skorstensmuren och under den lösa putsen å skorstensmuren och under den lösa putsen å skorstensmuren fanns starka tjärbildningar, som uppstått genom att rök trängde fram genom öppna fogar, var allt upplagt för en härlig vindsbrand.

Värmeledningspannorna eldades mestadels med avfallsved. Sotning hade företagits senast i september 1955. Några bristfälligheter å skorstenen hade då icke upptäckts. Tidigare hade soteld förekommit i denna skorsten. Trots detta verkställdes inte täthetsprovning.

Tätare sotningsfrister å vedeldade värmeledningspannor och framför allt röktrycksprovning av skorstenarna så snart man misstänker sprickbildning eller varför icke införa bestämmelser om obligatorisk röktrycksprovningar å starkt belastade skorstenar?

Bensin.

Den 22 november 1956 nedbrann ett uthus — korsvirke med halmtak — i höganästrakten. Byggnaden hade brukats som garage av gårdsägaren, men efter flera brandsynförelägganden flyttades bilen. En hyresgäst satte då in sin bil i byggnaden. Branddagen skulle han pröva en nyköpt motorvärmare av märket Katalyt, som eldades med fläckbensin och tändes med rödsprit. När han tänt apparaten, satte han den i en pappkartong, sköt in den under bilen, hängde säckar och filter över och gick därifrån. Då han 20 min senare återvände, brann hela byggnaden. Här är ett fall där en bruksanvisning inte följts. Borde förresten inte så pass farliga förvärmare vara förbjudna? Hyresgästen fick böta men skall inte fastighetsägaren straffas?

Fotogenkamin.

I februari 1956 uppstod brand i ett hydroforrum med väggar av bl. a. trä och halm på en gård i svedalatrakten. En lantbrukare försökte tina upp hydroforanläggningen med en fotogenkamin. Rörledningarna voro "isolerade" med spillolja och pappersremsor. För att värmen skulle verka bättre revs en del av denna "isolering" upp. Då lantbrukaren skakade kaminen för att höra om det fanns tillräckligt med motorfotogen antändes den hoptrasslade pappersisoleringen och efter en kort stund voro uthusbyggnaderna övertända. Endast djuren och boningshuset kunde räddas.

Förfarandet strider mot brandordningen såväl genom att bar eld använts i uthus som att upptining skett på beskrivet sätt, då frysningsstället omgavs av brännbart material.

Elektriskt fenomen.

Den 19 april 1956 brann det i ett svinstall i marieholmstrakten. I en kätte för smågrisar hade anordnats en provisorisk värmelampa. Svinstallet saknade elinstallation. Ägaren tog en 58 m lång gummisladd med stickproppar i båda ändarna och anslöt ena stickproppen i ett vägguttag i en loge. Sladden drogs över tvärbjälkarna i logen, ut genom logporten och genom en portgång, vidare på marken fram till svinstallets dörr genom en springa vid tröskeln samt på spikar i taket. Stickproppen insattes här i ena uttaget i ett tvåvägs vägguttag. En sladd c:a 12 m monterades i ena ändan med en lamphållare av mässing med vred och låg porslinsring och i andra ändan en stickpropp, som insattes i andra uttaget i tvåvägsuttaget. I lamphållaren inskruvades en 250 W 127 V värmelampa, som nedsänktes i svinkätten så att lampans nedre del kom 25 cm över golvet. Detta var bestrött med veteagnar. Lampladden var fäst genom surring kring ett par spikar. Branden orsakades i detta fall av att något brännbart kommit för nära lampan.

Följande brister kunde påvisas: 1) Den långa sladdens ena stickpropp saknade skydd mot beröring. 2) Den långa sladden var utsatt för mekanisk påverkan. 3) Lampan saknade skydd. 4) Lamphållare i lantgårdars ekonomibyggnader får icke vara försedd med vred. 5) Låg porslinsring skyddar ej mot ofrivillig beröring.

NYTT PÅ JEEPFRONTEN

Ny **LAND-ROVER** med 77 HK motor, vackrare linjer på hytt och kaross, se bilden, samt många andra finesser, totalvikt 2.500 kg.

Ny frambyggd **WILLYS-OVERLAND** med 105 HK motor, stort materielutrymme, totalvikt 3.200 kg. Bilden visar vår typ med förlängd hytt.

Båda dessa typer äro mycket lämpliga som slangutläggare.

GÖR EN FÖRFRÅGAN HOS OSS OCH MEDDELA EDRA ÖNSKEMÅL!

Kort leveranstid

Billiga priser.

Patenterad slangutläggare.

BRISSMANS BRANDREDSKAP AB

HALMSTAD

Tel. 133 33

NYHETER från BRISSMANS

Vår patenterade **SLANGUTLÄGGNINGSLÅDA** tillverkas numera i alla önskade storlekar för jeepar, brandbilar och bogserbara slangkärror. Bogserbara slangkärror med **TORSIONSFJÄDRING** tillverkas även.

Vid inköp av slangutläggningslådor så se till att Ni får en **BRISSMANLÅDA**, ty den är den enda som kan lägga ut slang i uttryckningsfart. Den betjänas endast av bilföraren. Se även till, att licens- och patentnummer 153065, finnes anbringat på lådan, ty eljest är den ej laglig.

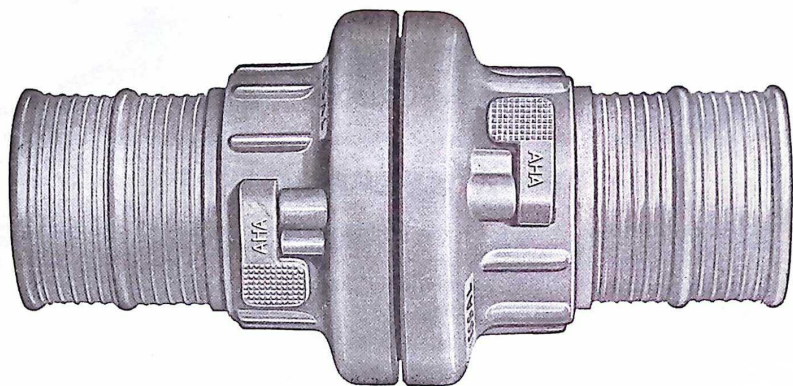
TELELUX en ny stavlampan med laddbart batteri, obegränsat antal uppladdningar, batteriet insättes direkt i en vanlig väggkontakt för växelström. Helt syrefritt varför kontakter och hylsor håller, — det enda som förbrukas är glödlampan.

Begär pris och närmare upplysningar från

BRISSMANS BRANDREDSKAP AB

HALMSTAD

Telefon 133 33

Nu är den oöverträffade PRESSAL-kopplingen ännu bättre

PRESSAL-kopplingen för brandslang, har redan vunnit stora framgångar tack vare sin mycket låga vikt och sin tålighet. Nu finns en förbättrad PRESSAL-koppling allt billigare, utformad med ledning av vunna erfarenheter, och därmed når man ytterligare fördelar:

Även slanghylsan för 63 mm slang och inre hylsan för 76 mm slang är varmsmidad, och godset kring gummipackningen så starkt att kopplingen i sin helhet är sprängsäker vid slangens maximitryck.

En ny, bättre legering i slanghylsorna medför att dessa inte kan spricka ens vid den mest ovarsamma hanteringen. Slangmontering med s. k. Brissmanhylsor sker obehindrat. Slanghylsans refflor har utformats så, att de passar såväl gummerad som ogummerad slang.

Genomloppets form har förbättrats, så att minsta möjliga motstånd erhålles. Känn på den släta ytan hos varmsmidade hylsor och se på den smidiga övergången i 76 mm-hylsan, som dessutom är fullständigt säkert fästad åt inre hylsan!

PRESSAL-kopplingen fyller nu i alla avseenden SMS' fordringar och bär därför standardiseringsmärket — SIS. Den

är också godkänd av Civilförsvarsstyrelsen, för användning i civilförsvaret.

Nya rapporter om PRESSAL-kopplingens fördelar kommer ständigt. Man har provat den praktiskt i saltvatten, varvid metallens oföränderlighet bevisades. Man använder också PRESSAL-kopplingen vid slangutläggning efter jeep — kopplingen tål de mest ogynnsamma förhållanden och man kan knappast se märket efter den våldsamma framfarten ...

Man kan själv göra samma enkla prov som Statens Provingsanstalt gjort: släpp ett par kopplingar i vågrätt läge från 10 meters höjd, på ett cementgolv! PRESSAL-kopplingen får på sin höjd något litet märke i godsets finish, men formen förblir intakt. En koppling av traditionellt material tål inte samma prov — den blir obrukbar.

Fördelarna med PRESSAL-kopplingen är obestridliga. Lättmetall-legeringen ger den synnerligen låga vikten, och varmsmidet den stora tåligheten. Legeringen och dess efterbehandling hos oss löser korrosionsproblemen, i det att metallen blir oföränderlig.

Ta kontakt med Er leverantör av brandredskap — då får Ni ytterligare upplysningar om PRESSAL-kopplingens fördelar! Ni kan också få AHA-katalogen över brandarmatur.

ANDERSSONS I LJUNG

A. H. Andersson & Co. AB • Ljung • telefon växel Ljung 340

NYTT FRÅN BYGGNADSTYRELSEN

Under denna rubrik kommer brandkapten B. Sjöstrand vid statens brandinspektion att regelbundet redovisa för de tolkningar och anvisningar i förebyggande brandskyddsfrågor, som successivt lämnas av byggnadsstyrelsen m. fl. myndigheter.

Plastlucka för sopnedkast.

Vid brandprov, som utförts i Danmark har konstaterats, att vid antändning av pappersavfall m m i soprum, temperaturen i sopnedkaströret vid det lägst belägna inkastet efter endast några minuter nått 500—550°C.

För luckor till sopnedkast bör sålunda med ledning härav ställas kravet att materialet till dessa skall tåla en temperatur av åtminstone 500°C utan att i större grad angripas eller formförändras.

Innan brandprov utförts, som visar värmebeständighet upp till ca 500°C hos plastmaterial, är byggnadsstyrelsen icke beredd att ge något godkännande av plastluckor. (13.2.1957)

Ventil för imrör från kök.

I skrivelse till byggnadsstyrelsen har anhållits om godkännande av en reglerbar ventil för användning till imrör från kök. Med anledning härav har byggnadsstyrelsen efter samråd med statens brandinspektion och Sveriges skorstensfejarmästares riksförbund bl a meddelat att, innan frågan om godkännande av ventil för användning till imrör från kök kan tas upp till behandling, erfordras att följande egenskaper bedömas:

1. Förmågan att uthärda 1-timmes brand och att därunder hindra spridning av rök eller heta gaser mellan ovanför varandra belägna rum, anslutna genom ventiler till samma evakueringskanal.

2. Förmågan att uthärda sådana temperaturer som kan uppstå i imrör, då eventuella fettavlagringar m m på kanalens innerväggar antändes (s k soteld) och att därunder hindra spridning av rök eller heta gaser genom ventilen.

Ventilens egenskaper i här nämnda avseenden bör

lämpligen klarläggas genom utlåtande från officiell provningsanstalt. (9.9.1957)

Bilkontrollanläggningar.

I skrivelse till byggnadsstyrelsen har Termo-Industrier AB, Eskilstuna, anhållit om generellt tillstånd att uppföra byggnader för bilkontrollanläggningar.

Ifrågavarande byggnader, som föreslås utförda i ett plan, innehåller dels en s. k. verkstadsdel och dels en kontorsdel. Verkstadsarbete kommer icke att bedrivas inom byggnaden. Ej heller kommer garageering av fordon att förekomma.

Verkstadsdelens bärande stomme utföres av stålkonstruktion i ytterväggar och tak och träkonstruktion i vägg mot kontorsdelen. Icke bärande delar av ytterväggar och tak utföres av träkonstruktion med utvändigt beklädnad av aluminiumplåt och isolering av mineralull. Väggar och tak beklädas även invändigt med aluminiumplåt.

Väggar och tak i kontorsdelen utföres av träkonstruktion med invändig beklädnad av träpanel och träfiberskivor, isolering med mineralull och utvändigt beklädnad av aluminiumplåt.

Med anledning av framställningen har styrelsen efter samråd med statens brandsinspektion meddelat

att ifrågavarande byggnader icke synes böra anses som garage, varför de i styrelsens anvisningar till byggnadsstadgan meddelade föreskrifter för garage icke är tillämpliga, asmt

att anledning icke finnes att uppställa krav på särskilda brandskyddsåtgärder för byggnader av detta slag, som utföres på föreslaget sätt.

(6.8.1957)

Användning av visst taktäckningsmaterial.

Evers & Co. AB, Hälsingborg, har begärt utlåtande av Kungl. Byggnadsstyrelsen över ett taktäckningsmaterial av en 0,1 mm koppar- respektive 0,2 mm aluminiumplåt på undersidan belagd med ett c:a 1,5 mm tjockt skikt av oxiderad fileriserad oljeasfalt ("Harnesk-Cu" och "Harnesk-Al"). Som underlag utlägges en ytbehandlad asfaltmineralfiberfält, vilken spikas mot underlag av trä eller helklistras i oxidrad oljeasfalt mot betong- och lättbetongunderlag.

Av intyg från statens provningsanstalt framgår att materialet vid provning enligt provningsanstaltens normalmetod skyddar underliggande träpanel mot antändning av flygbrand.

Undersökning av korrosionsbeständigheten m. fl. prov har utförts vid Chalmers provningsanstalt och visat gynnsamma resultat.

Efter samråd med statens brandinspektion har byggnadsstyrelsen meddelat att styrelsen intet har att erinra mot att nämnda beläggning tillsvidare användes för taktäckning jämlikt 66 § byggnadsstadgan. (10.9.1957)

En nyinrättad befattning som heltidsanställd

Brandmästare

tillika vice brandchef

vid Hedemora stads brandkår (borgarbrandkår) förklarar härmed till ansökan ledig.

Kompetensfordran: Brandmästareutbildning enligt kat. I.

Befattningen är placerad i lönegrad A 13. Beklädnad utgår enligt fastställd plan. Blivande befattningshavare är skyldig underkasta sig bestämmelserna i gällande tjänste-, avlönings- och pensionsreglemente samt de övriga bestämmelser som gälla för tjänsten. Pensionsavgiften erlägges av staden.

Tjänstebostad om 3 r.o.k. finnes i nya brandstationen till fastställd hyra.

Sökande som för löneklassuppflyttning önskar tillgodoräkna sig tidigare tjänstgöring, skall i ansökan anmäla detta.

Tillträdesdag enligt överenskommelse.

Till Brandstyrelsen ställd ansökan jämte styrkt meritförteckning och övriga handlingar sökanden önskar återopa, skall vara styrelsen tillhanda senast den 30 november 1958.

Friskintyg inlämnas efter anfordran.

Upplysningar om tjänsten lämnas av brandchefen å telefon Hedemora 85.

Hedemora den 18 oktober 1958.

Brandstyrelsen.

Befattningen som

Brandmästare tillika vice Brandchef

vid Tranås stads brandkår kungöres härmed, under förutsättning av stadsfullmäktiges beslut, till ansökan ledig för tillträde snarast möjligt.

Kompetensfordringar enligt brandstadgans § 7, dock lägst brandmästarekurs kategori I vid Statens Brandskola.

Lön enl. lönegrad A 13 samt 525: — per år i beklädnadsersättning. Pensionsavgiften betalas helt av staden.

Befattningshavaren är skyldig att bebo tjänstebostad om tre rum och kök.

Sökanden som för löneklassuppflyttning önskar tillgodoräkna sig tidigare tjänstgöring skall ange detta i sin ansökan.

För befattningen gäller stadens tjänste- och pensionsreglemente.

Till brandstyrelsen ställd ansökan skall senast den 24 november 1958 vara inkommen till brandchefen, som lämnar närmare upplysningar.

Tranås brandstation den 20 oktober 1958.

Brandstyrelsen.

Brandchef och vice Brandchef

Vid Sösdala municipalsamhälles borgarbrandkår kungöres härmed befattningarna som brandchef och vice brandchef till ansökan lediga.

Tillträde och lön efter överenskommelse.

Sökandena skola hava genomgått Statens Brandskolas brandchefskurs kategori 2.

Ansökningshandlingar skola ingivas till Brandstyrelsen i Sösdala municipalsamhälle senast den 30 november 1958.

Sösdala den 15 oktober 1958.

Brandstyrelsen.

BRANDBIL

Brandstyrelsen i Sollefteå försäljer en brandbil av fabrikat Volvo, chassityp LV 102, lastförmåga 1500 kg.

Bilen som är i mycket gott skick har endast körts 700 mil samt är utrustad med hytt för 7 personer och ändamålsenliga utrymmen för brandredskap.

Upplysningar om bilen lämnas av brandchefen, Sollefteå, tel. 104 86 eller 104 68.

Frågor och svar

Ändringarna i Vägtrafikförordningen har givit anledning till tolkningssvårigheter. Flera frågor om tolkning av förordningen har inkommit. Frågorna har vi underställt byråchefen Gustav Ekberg, Väg- och Vattenfallsstyrelsen, som ger nedanstående svar.

Fråga 1. Vad menas med utryckningsfordon?

Svar: I vägtrafikförordningen definieras utryckningsfordon på följande sätt: ambulansbil samt motorfordon, som är avsett att användas av brandväsendet vid eldfara, av brandkår eller spårvägs- eller järnvägsföretag för att bereda hjälp vid eller förhindra olycksfall eller för att undanröja trafik hinder, eller av polis- eller tullpersonal i brådskaende tjänsteutövning.

Det kan tilläggas, att departementschefen i proposition nr 30/1951 gjort följande uttalande i frågan: "De företräden, vilka enligt förslaget till vägtrafikförordningen skola tillkomma utryckningsfordonen, innebära ett betydande ingrepp i trafikens normala gång. Med hänsyn härtill torde ett fordon icke böra hänföras till

utryckningsfordon utan synnerligen vägande skäl... Vidare synes det icke böra överlämnas till länsstyrelse utan förbehållas Kungl. Maj:t att avgöra, huruvida på grund av särskild anledning motorfordon skall hänföras till utryckningsfordon i andra fall än de i den generella regeln upptagna."

Fråga 2. Därest Kungl. Maj:t jämlikt förordningens 29 § förordnar att förare av utryckningsfordon skall inneha trafik kort, skall i så fall även ett brandbefäl som vid besiktning använder en personbil, försedd med sirén och röda lyktor, inneha sådant?

Svar: Bestämmelsen om trafik kort enligt 29 § 5 mom. vägtrafikförordningen, gäller endast den som har till yrke att för annans räkning framföra bl. a. utryckningsfordon. Eftersom brandbefälet ej torde ha till yrke att framföra utryckningsfordon, kan frågan besvaras med nej.

Fråga 3. Är en ambulans under sjuktransport "vanlig bil" och under olycksfallstransport utryckningsfordon?

Svar: Ett fordons karaktär av utryckningsfordon påverkas ej av dess tillfälliga användning. En ambulans är således ett utryckningsfordon antingen den användes för sjuktransport, till

NYHET!

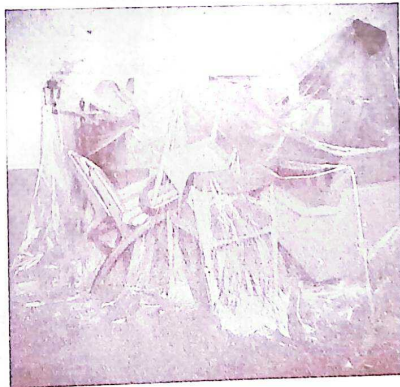
Presenning för restvärdesskydd av

TENOFILMFOLIE*

Format: 3,80 x 5 m. Tjocklek: 0,1 mm.

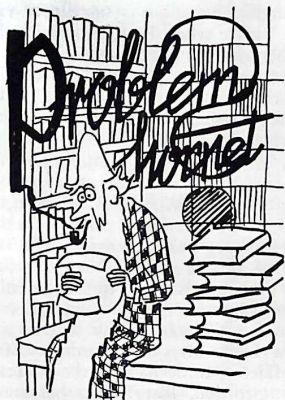
- VATTENTÄT.
- EJ BRANDFÄRLIG, folien brinner synnerligen ovilligt. Smältpunkt ca 105° C.
- GLATT YTA, skadar ej ömtåliga inventarier.
- LÅG VIKT, 92 gr/m². En enda man kan anbringa presenningen.
- LÄTT ATT TRANSPORTERA, folien levereras hopvikt i plastpåse. Tar liten plats i utryckningsvagnen.

*) TENOFILM, vårt inreg. varumärke för polyeten.

Kontakta oss för närmare upplysningar

AKTIEBOLAGET CELLOPLAST
NORRKÖPING - TEL. 297 80 VÄXEL

Kan Du klara följande frågor?

1. Vad menas med "vått vatten" och har detta någon betydelse i samband med brandsläckning?
2. En industri avser att uppföra ett lagerskjul av korruerad aluminiumplåt och rådfrågar brandchefen om lämpligheten härav. Vad skall han svara?
3. Skall förekomsten av behållare med kondenserad petroleumgas (KP-gas, Gasol) utmärkas med vanliga "gastubsskylten"?
Svar i nästa nummer.

olycksfallstransport eller vid återfärd från en utryckning.

Fråga 4. Får ett brandbefäl på sin egen personbil, vilken då och då användes som utryckningsbil, montera rött ljus och sirén? Om svaret blir "ja", får då detta brandbefäls fru, som innehar körkort, framföra bilen under t. ex. en semesterresa?

Svar: En sådan åtgärd torde icke vara tillåten, utan särskilt medgivande av Kungl. Maj:t erfordras. Föreligger sådant medgivande kan frun lugnt köra bilen under semesterresan utan trafik kort (se svar på fråga 2 ovan). Det är emellertid lämpligt att både de röda lyktorna och siréerna borttagas före semesterresan.

Fråga 5. Kan s. k. militärt trafik kort anses gälla i stället för trafik kort enligt 29 § 5 mom. vägtrafikförordningen?

Svar: Något militärt trafik kort finnes ej men väl s. k. förarbevis. Ett sådant bevis kan dock ej ersätta trafik kortet.

Svar på frågorna i nr 10/58:

1. I en tidningsartikel nyligen uppgavs att en brandkårs utryckning blivit fördröjd genom att brandlarmet inträffade nästan exakt vid den tidpunkt då provlarm brukar sändas, varför personalen uppfattade signalen som provning. Alarmeringen var ordnad som telefonlarm med signalfördelare. Hur bör man förfara för att undvika en dylik missuppfattning?

Svar: I den av Televerket fastställda instruktionen föreskrivs att brandlarm, som inträffar samtidigt som provlarm, skall sändas två gånger med ett kort uppehåll mellan signalerna. Personalen på brand-ac måste noggrant instrueras att iakttaga denna ordning. Glöm inte bort att även denna personal behöver övas i sin uppgift! Vid manuellt givna kod-signaler bör man ge provlarmet en från verkligt larm tydligt avvikande karaktär.

2. Brandkåren blir kallad att lanspumpa ett fartyg, som fått en läcka. Hur skall pumpningen arrangeras för att ge största möjliga effekt?

Svar: Vid lanspumpning gäller det att forsla fram stor vattenmängd medan uppfordringshöjden i allmänhet är obetydlig, d. v. s. något större tryck på trycksidan erfordras inte. Man bör använda så liten sughöjd som möjligt, kort sugledning och korta slangar utan strålrör på trycksidan. Man kör med fullt gaspådrag och reglerar ventilerna på tryckuttagen så att trycket blir 3—5 at. Härigenom hålles pumpen lågt nere på kapacitetskurvan och den framforlade vattenmängden blir stor. Man kan dock inte sänka trycket hur lågt som helst, då dels kylvattentillförseln vid vattenkyld motor kan äventyras, dels fara för kavitation, d. v. s. ångbildning med slag och störningar på sugsidan, kan uppstå.

3. En brandkär har uppställningsplats för motorspruta vid en kanal, där varmt avloppsvatten släpps ut från en industri. Det har visat sig att sprutan har svårare att evakuera och lättare "tappar sugen" vid de tider då fabriken är i gång. Förklara fenomenet!

Svar: Den möjliga sughöjden är starkt beroende av vattnets temperatur, enär vattnets ångtryck utgör ett av de största motstånden på sugsidan. Detta ångtryck utgör t. ex. vid 20°C, 0,24 m. vattenpelare; vid 40°C 0,75 m. vp och vid 60°C 2,0 m. vp. Detta innebär, att vatten, som är varmare än 80°C över huvud ej går att pumpa med en pump, som är placerad högre än vattenytan. Andra faktorer, som ej är beroende av den använda pumpen, är barometerståndet, vattnets spec. vikt (täthet) — saltvatten är tyngre än sötvatten — och den s. k. hastighetsök-

Notiser

Broschyr om varmluftspannor.

Varmluftspannor träffar vi i dag på inte bara i industri- och verkstadslokaler samt växthus utan också i kyrkor, ja, t. o. m. i garage. Det är därför all anledning för de brandchefer och brandsynförrättare, som inte tidigare satt sig in i varmluftssagregatets konstruktion och installationsbestämmelserna för dylika pannor, att snarast täcka denna brist. AB Bahco, Enköping, har i dagarna utgivit en broschyr i vilken konstruktionen av varmluftspannan Thermoblock visas i åskådliga skisser, och anvisningar lämnas för installation i olika fall. Även utdrag ur Tarifföreningens anvisningar för installation av varmluftspannor återfinns i broschyren, som rekommenderas för studium.

Det enda brandmannen måste reagera mot i broschyren är det kategoriska uttalandet, att plåtskorsten kan användas som rökrör. Det vore f. ö. ur brandskyddssynpunkt värdefullt att få fram en bättre rökrörskonstruktion än den nu rekommenderade. Intill dess så skett torde det i vissa fall vara nödvändigt att kräva anslutning till murad skorsten även av varmluftspanna. *Ek.*

Brandtekniska Klubben

i Stockholm avhöll sitt höstmöte den 30 september. Ett 40-tal intresserade hade infunnit sig och deltog i en livlig diskussion efter 1:e byråsekreterare Lars Bomans föredrag om "Statens Järnvägar och brandförsvaret".

Klubbens nästa möte är planerat att äga rum omkring månadsckiftet november—december.

Bilaga.

Som bilaga till detta nummer medföljer prenumerationslista för år 1959.

ningen, d. v. s. den energi, som åtgår för att "sätta fart" på vattenströmmen i sugledningen.

Av det sagda förstås att det kan bli en avsevärd skillnad på den möjliga sughöjden med samma pump mellan å ena sidan en kall vinterdag med vackert väder (høgt barometerstånd) och å andra sidan en varm sommar dag med dåligt väder (lågt barometerstånd). Skillnaden kan faktiskt uppgå till drygt en meter.

K. E. Nilsson.

En kemisk skyddshandbok

Kemisk skyddshandbok.

Utgivare: Svenska Arbetsgivareföreningens Allmänna Grupp.

Förlag: Svenska Tryckeriaktiebolaget, Stockholm.

Pris: Allmänna delen 25:— kr.

Skyddsblad 1: 50 kr/blad.

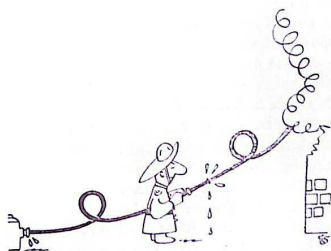
Rekvireras hos: Svenska Brandkärernas Riksförbund, Jakobsgratan 14, Stockholm C. Postgiro 48 70.

En kommitté inom SAF:s Allmänna Grupp med professor Sven Forssman som ordförande har utarbetat en skyddshandbok, som på ett mycket överskådligt och klart sätt redovisar vad som är att iakttaga i skyddshänseende vid användning av de inom industrin vanligast förekommande farliga ämnen.

Handboken består dels av en allmän del om c:a 200 sidor, samlade i lösblad i en kraftig ringpärm, dels av skyddsblad för resp. ämnen. Speciellt de senare är av intresse och värde för brandbefälet, inte minst i brandsynverksamheten. I redan färdigställda blad — vardera om 5 å 9 sidor — behandlas bl. a. bensol, ammoniak, toluol, svavelsyra, klor, bensin, trikloretylen. De synnerligen instruktiva och överskådliga skyddsbladen äro likformigt uppställda under följande huvudrubriker: Namn. Egenskaper. Leveranssätt. Föreskrifter och normer. Skador genom beröring. Skador genom inandning. Skador genom förtäring. Brandfara och explosionsrisk. Skador på materiel. Särskilt att tänka på.

15 skyddsblad, som behandlar olika ämnen, föreligger färdiga, blad för 12 andra ämnen äro under utarbetande och ytterligare blad planeras. Ett bra verk, som rekommenderas!

Ek.

Konsulentmöte

1958 års konsulentmöte hölls i Örebro (och delvis i Kvarntorp). Vi lämnar här ett första referat, skrivet av brandchefen S. H-l-t-m-n från Gränköpings grannstad.

De var så ånyo en samling av brand-eldexperter och hälsade hemmacorpschefen de ankomna och skröt om skor och svampar.

Riksdirektören yxade i bord och hälsade såväl ankomna som bortkomna välkomna. Och alla räknades utom en.

Visades så svarta ljusbilder till dess man släppte strömmen, då man såg industrihandbrandsläckare, blek plast m. m.

Herr sprutvisen K från Vattön meddelade att han haft 8 brandkärer samt olaga sprutprovning av en tariffstartprovare med manometer. Man enades om att sprutfel endast skulle få upptäckas av statuerad rikssprutprovare samt att den olaga provaren endast finge användas för $H_2O + CO$ samt ev. COGNAC. Detta skulle upptagas å bildband.

Ett nytt sådant visades också av en herr sprutchef L-n-b-g som väl utnyttjat såväl kurvor som stora och små nummer med Goodyears gummi. Il Duke m. fl. ville ha mer av den sorten innehållande jämväl taktik och helst rörligt å kr. 30.000. Detta tyckte herr hemmasprutchefen var för dyrt. Och så kom ändan på den första dagen.

I arla busades så till gasverket, där vi under ledning av herr försäljaren själv gingo såväl in som ut och tvärtom ett flertal gånger med och utan överrockar.

Där sågs, hördes och luktades dom egna produkternas framkomst, såsom kolos som gjordes till koldioxid för att sedan helt borttvättas med 25 kg. Där fanns jämväl en ugn, som byggts för att kunna förse sig själv med värme samt popplar för hemvärden.

Gjordes så misslyckade försök att bortskaffa äldre, överflödiga brandbefälhavare, vilket visade att de gamla kända metoderna såsom att använda en brand-soldat för privat spikning, hängning av lampa med slipade kristaller i tjänstebostad eller inköp av tvättmaskin, ja, t. o. m. gratis bjudning av köttbullar å Stadskällaren m. fl. brottsligheter, var att föredraga.

Inåts så en kontinental spisning till båtnad ej blott för spisarna utan även för stadens aktieägare av 2:dra klass. Herr försäljaren själv höll därefter föredrag om herr sabotören Nobel, nu aktualisk på grund av förre kamraten Patsernak, samt om Norrgatan som gick i väster, jämte tre tvära gator varav den ena gick där.

VAKTSÅNG

Mel.: *Vintern rasat...*

Upp Kamrater! Brandsiréne ljunder!
Nu är dags slå vakt kring hem och hus!
Röde hanen ut till kamp oss bjuder.
Himlen flammar av hans röda ljus!
Rådes ej fast gnistor kring dig sprakar.
Frukta inte röda vingars brus.
Röde hanen skall vi tvinga tillbaka.
Nu är dags slå vakt kring hem och hus.

Upp Kamrater! Brandsiréne ljunder!
Ut att värna bygd som du har kär!
Röde hanen ut till kamp oss bjuder.
Stäck hans övermod och maktbegär!
Vet att han ej skonar liv eller hydda!
Svartnad ligger jorden där han gått fram.
Därför, känn din plikt att vakta och skydda
hem och hus och bygd, som du har kär!

Ovanstående sång, som skrivits av järnvägsman Fred Eriksson till Storviks brandkärs 30-årsjubileum den 23/11 1957, är väl värd att komma till mera allmän kännedom.

Eftermiddagen åtgick helt för att uttaga deltagarna vad som visats och lärts på förmiddagens eldövningar. Sålunda borde gaser och villaägare märkas trekantigt, truckar ej användas där dom behövde användas och rör endast dragas där dom frös. I varje fall borde plåtburkarna ej uppställas inomhus eller utomhus. I Kalmar och Örebro skulle såväl buntan som profan helt bortdimmas, därför att upptill ett 3-tal hjulskjul exploderat till en kostnad av flera kronor.

Sedvanligt bildband äskades och det blev märkt. Enär det kan förtänkas att den bjudna avslutningen kan komma till något brandstyrelse- eller revisoröra skall detta icke här avklädas.

BRANDKÄRSTIDSKRIFT

Organ för Svenska Brandkärernas Riksförbund
Utkommer omkring den 15 varje månad

Prenumerationspris: 7: — kr/år. Vid samtidig beställning av minst 5 ex. = 5: —kr/år.
(Likvid sändes till Brandkärstidskrift, Jakobsgatan 14, Stockholm. Postgiro 48 70.)

Redaktör och ansvarig utgivare: Brandchef A. Ekberg, V. Promenaden 55, Norrköping. Tel. 293 70.

Annonschef: Förbundsdirektör A. Hegen, Jakobsgat. 14, Stockholm C. Tel. 10 50 25.

OBS! Annonsmanuskript måste vara annonschefen tillhanda senast den 20 i månaden före den, då annons önskas införd.